

Latweefchu Awises.

Nr. 19.

Zettortdeenâ 11. Maiji.

1861.

Awischn - sinras.

Behterburga. Us muhsu Kunga un Keisera pawehleschanu no 23scha Aprita muhsu zeen. General-Gubernatera kungs, Wirfts Italijski, Grams Suworow's - Minnikis nu peederr pee Walsts-Rahts, palikdams fawôs lihdschinnigôs ammatôs. — Muhsu Kungs un Keisers fawam lihdschinnigam Ministeram Lanfkojam, kas walda paher walsts eelchfigahm leetahm, no wiffas firds pateikdams par to, ka 6 gaddi fawâ grubtâ ammatâ un ar dsimtu-kauschu brihwolaischanas likkumeem tik usfizzigi un ruhpiigi darbojees, to uszehlis Grawu lungu lahrtâ un us winna luhgfschanu at-laidis no fawa augsta Ministera ammata. Muhsu Kungs un Keisers kursammes muischneeku wezzaku (Landesbevollmächtigter) Elejas Grawu Medemu uszehlis par Stahterachtu un Kamberakungu. — Widsemmes zeen. Gubernatera lungu Effenam muhsu Kungs un Keisers dahwinajis balta ehrgela-frusta gohda sismi.

Behterburga. Masfawas Awises raksta, ka wairs ne taisfchoht to leelo eisenbahni, kas bij jataifsa no Masfawas lihds Weodosias ohtsam Krimmê.

Mihgâ lihds Stam Merzim atnahkufchi 300 fuggu un 62 aigahjufchi; arri 472 struhgas atnahkufchas.

Wahzsemmes walstu - beedriba nospreeduse tâ: Kad Wahzsemmei gadditohs kahds karsch ar zittu walsti, tad lai walstu-beedribas karra-pullus waddoht Pruhfchu jeb Gistreikeru karra-leelskungs. Pruhfis un Gistreikeris lai fawâ starpâ faderr, kurrâram no scheem buhschoht karra-spehls jawadda. Te nu atkal buhs darba deesgan par to nospreest un scho leetu eetaifst.

Wihne. Gistreikeru walsts-rahts abbi kambari fawam Keiseram laidufchi grahamatas, kurrâs patiz Keiseram, ka fawai walsti tohs jaunus likku-

mus un tahdu brihweslibu nowehlejis, fohla ka ruhpiigi darbojees ar walsts labklahfchanu un jaunus likkumu eetaifschauu, ar walsts mantas wairfoshanu, zerredami ka meeru warreschoht pasargahht un ka to stribdi ar Ungureem warreschoht islihdfinahht un ar labbu pabeigt. Keisers ar leelu preeku un gohdu usnehmis schihs grahamatas un tohs, kas tahs grahamatas winnam atneffufchi un winnus usrunnâjis ar firsnigeem wahrdeem. Zerre, ka ar Italiu ne buhschoht nekahds karsch.

Unguru femmê un tannis femmês, kas fennat pee winnas Landaga bij peeturrejufshees un nu atkal tapat grihb peeturretees, wehl tas patz nemeers kas bijis. Zeelais Unguru Landags ne grihb fawu darbu fahht, pirms Gistreikeru Keisers teem nowehlejis tohs likkumus, kas Ungureem bijufchi 1848tâ gaddâ, un tadeht arri ne suhta fawus weetneekus us Gistreikeru leelo walsts landagu Wihne. Praffa lai Ungureem eezel diwi ihpafschus Ministerus un lai irr ihpafscha walsts, kurrâs Kehniufsch irr Gistreikeru Keisers. Gan darbojabs scho leetu islihdfinahht, bet wehl ne eet us preefchu. Sakta, ja Unguri pee tam palikfchoht, tad Keisers Unguru landagu, to bij fa-ajiznâjis un fur grihbeja likt krohnetees par Unguru Kehniu, (fchi landaga wihrus) suhtifchoht us mahjahm. Weste nomirris ar ahtru nahwi Grams Telekis. Unguri scho wihru tâ zeenijufchi, ka winna behres wairaf nekâ simts tuhstohs zilweku fanahzis un winnu pawaddijis. Tad tâ behres!

Parisê un pa wiffu Sprantschu semmi 5tâ Maiji papilnam sneega un kuffas bijis! Parisê taifa taggad smukku Kreewu tizzibas basuizu ar apselkiteem tohneem. Tur allasch usturrahhs pulks baggatu un augstu Kreewu lungu. Aplam baggats wihrs, Mires, kam dauds millj. naudas un mantu un leelâ gohda un spehka bijis, tâ ka kahds Sprantschu Wirfts winna meitu apprezjejis, bankrottê krit-

tiis un nu eeliktis tappis zeetuma nammâ, kur stipri tohy wakthehts, jo tâ rahdahs, ka wiffadu wiltibu effoht darrjiss mantas labbad. — Tâ noteel teem, kas palikkuschi par mantas kalpeem un kurreem ne peeteel ar to, ko Deems dewis! Lai buhtu mahziba teem, kas apiam dsennahs pehz baggatibas un gohda schihs pafaules.

Schweizeru semme. Leelas wehtras laikâ ugguns isfpruzzis Glarus pilfata. Ne warrejuschi ugguni sawaldihht un nodeggusch 500 nammi, 3 tuhlfst. zilweki palikkusch ics jumta, bes mantas. Effoht 8 millj. fshades.

—j.

Wentspils ohstâ irr pehrn 216 fuggi eenahtusch ics un 214 isgahjuschi. Prezses irr pehrn Wentspillê ar fuggi eewestas 7 tuhlfst. 248 muzzas fahls, 7 tuhlfst. 221 muzzas filku un wehl zittas prezses. Zwewsti irr ar fuggem 25 tuhlfst. 926 tschetwertu rudsu, 27 tuhlfst. 668 tschetwertu meeschu, 4 tuhlfst. 783 tschetwertu puhru, 2 tuhlfst. 703 tschetw. firnu, 746 tschetw. ausu, 7 tuhlfst. 298 muzzas linnu sehllu, 234 affis mallas un wehl zittas schahdas un tahdas prezses. Wentspils kaupmanni Klaipehdâ lifke dampfuggi taisiht, kas andeles fuggus no ohsta peelahdetus ahra wilks.

Pehterburgas Awises fluddina, kâ nahlofchu seemu no Pehterburgas lihds Kronstatti par leddu ar damp-kammanahm brauffchoht; kâpat ar par leelo Wolgas uppi no Nowgorodes us Kasanas pilfatu damp-kammanas nahlofchu seemu flreeschoht. Atkal kas no jauna.

E. F. S.

Parise preelisch kahdeem gaddeem weens gudrs wihrs istaisija weenu selta kehdiht ar 360 lohjekkeem (grebfeneem), pee kurrea winsch masus selta wahgischus peelahre. Wifs tas darbs bij ween til smagê, kâ weena bluffa ar teem wahgischeem, kurreai winni peelahrti lifke, bes kaut kahdas aislaweschanas us preelischu warreja lehht.

Jamaikas fallâ atrohдахs spihdoschi kahpura kustonî, kas gandriht til leeki irr kâ muhsu bittes. Kad tahdus desmit woi diwipadesmit kahpura-kustonus appalsch weena glahses pulkstena leef tad arri tai wifstumfchalâ nakti warroht lassiht. Da-

schureis winni tahdâs pulkôs aplahrt fskraida, kâ no winneem ta weeta nakts laikâ teel apgaismota; atrohдахs winni leelôs barrês, tad irr leetus gaidams. Tahs semmes feewischkas mehds ar scheem kullainischeem sawus galwas mattus ispufchoht.

R. U.

No Stawropoles

pilfata pee Kaukasus kalneem, Kreewusemmê, kur mans brahlis R. pehrnwaffar aisreisjoja (skattees pehrnajâs Latw. Awises Nr. 47 un 48, kur no winna zetta stahstihst), Webruara mehnesi atkal mahjâs grahamtu pahrlaide, kur stary zittahm leetahm, ko winsch raksta, ir jums, mihtli lassitaji, daschas siunas patiks no tur dsirdeht; tadeht gabbalus no tahs isnehmu. Winsch tâ raksta: „Par jauna gadda rohbeschahm kahju fweeschumâ spehrdams fweizinu Zuh's mannus mihtlus Kursennekus wiffus, un jums Deewa fwehtibu, preeku un laimi wehlu ar scho fahktu gaddu!! Bil labprahht es taggad schi brihdi sawâ mihtâ tehwiseemmê pee saweem mihteem buhtu, bet nu seemas fwehtlus Kaukasias mallâ noswinneju. Gan leelugabbalu trohlfnis no Kreewu basnijâs walweem norihbeja un par eelahm lauschu barri mudscheja, un wiffadu tautu zilweki par eelahm ispuzejuschees barreem lihgojahs kâ uhdens wilni, tad til es ne biju wis tâ preezigs leelâ pilfata buhdams, kâ zittahrt, kad fwehtlus tehwa mahjinâ, Kursemmê, kluffumâ noswinneju. Kamdeht? Tamdeht kâ scheid esmu fweeschineeks tahlumâ, un tad atkal ohtra leeta wehl manni tahdu truhrihu darrija, kâ mans zetta beedris B., kas manui pehrn us Melno un Niowa juhru leelâ wehtrâ pawaddija, un no kâ muhs to brihdi abbus schehligs Deems isglahbe — man schê bij fweeschumâ — atstahthu no wisseem mihteem peederrigeem — semmes flehpi jagndina. Tas mannim atkal dikli pee sirds kehrahm, un scheid es wifswairal apzerreju kehina Dahwida wahdus, kas falka: „Wehs effam fweeschineeki un eedshwotaji tawâ preelischâ itt kâ wiffi muhsu tehwi, muhsu deenas wirssemmes irr kâ ehna, un tur laweschanas newaid.“ (I. Laika gr. 30, 15). Schis minnehts B. bija wehl jauns,

falsch zilweß, bet fäfirge un pufsohtra mehne-
 schus scheid kerra lasareti flims fagulleja, tad is-
 laide meerigi fawu garru un winna meefas kluffä
 kappene fweeschumä 3 tuhft. werstes no tehwssemes,
 mehß kofschü guldinajam. Stawropoles Luttera
 mahzitajß Burkards, kas tam wehl preeßsch
 nahwes swehtu wallar-ehdeenu pasneedse, to arri
 us kappeem pawaddija, un pee wianna bedrites
 fwarrigus un fuhrus wahrduß runnaja, kã — jeb-
 schu gan no wisseem mihteem peederrigeem tabtu
 schkirts, un tiklai no fweeschineekeem us pehdigu
 duffu pawaddihts — tad taf redseju affaras par
 fweeschneeku waigeem rittam, un ir tur mihlestibas
 rohkas tam smilßschu faujinu us winna jahru rau-
 dadami behre un pukku seedus wirß kappu kaisija.
 Lai dußß wianna meefas falsdi ir fweeschas smilktis
 pee Kaukasus kalneem! Pehz ihfa jeb garru laika ir
 mums winnam buhs tas zeffsch paffat ja-cet. Ne
 ilgi preeßsch wianna nahwes winsch wehl to gohdu
 peeredsejis, kã wiannu kerra-wihru flimmu nammä
 Wahzlemmes Bahdenes Prinziß no Behterburgas us
 Tiwliß pilßfatu reisodams, ar to dauds isrunna-
 jees, un pehdigi eepreezinaschanas wahrduß schlit-
 dameß us to runnajiß, un tam drihs weffellam
 tapt wehlejis. Scheit Stawropole irr gan da-
 schas leetas, kã wihns un zitti semmes augli, leh-
 taki kã pee mums, mihkä Kursemme; bet daschas
 leetas irr atkal lohti dahrgas; prohti, labbi sah-
 baki makka lihds 8 rubteem fudr. un smalki wad-
 mallas swahrki lihds 30 rubt. fudr. Es ne buht
 ne buhtu dohmajis, kã pee Kaukasus kalneem arri
 tahda stipra seema irr, taf nu pats peedshwoju, kã
 scho seemu weffellu mehnesi zauri pee 15 grahdeem
 falns usturrejahß un sneega bija papilnam, kã mehß
 wißu kahri ar kammanahm abrauzamees. Tad
 wezsee laudis arri ne atminnahß scheid tahdu salnu
 un sneegu redsejuschü. — Preeßsch seemas swehtkeem
 zaur muhsu pilßfatu Perseru Behnina weetneekß
 zauri brauze us Behterburgu, un tikke scheid ar lee-
 lu gohdu sanemts, un preeßsch pilßfata wahrteem,
 fur tas no ratteem islahpe, nokahwe, pehz Perseru
 eeradduma, tam par gohdu weenu jehru. Pehz,
 kad tas tahlak brauze, to 25 pilßfata stahtes saldati
 jahschus lihds pirmam stazionam pawaddija.

E. F. S.

Seemeta lahziß.

Seemeta lahzim irr drußku garraks purnß un
 drußku garraks kalls, ne kã muhsu semmes lahzim;
 wianna meefa irr balta un mihkta, ar garru bal-
 tu spalwu; winsch irr 8 pehdas garßch un
 5 pehdas augts, kã tad dauds leelaks par muhsu
 lahzi. Seemeta lahziß dshwo seemeli no Ciropas,
 Aßias un Amerikas; winsch tilpat labbi proht pel-
 deht kã skreet, un winnu atrohd daudßreis lihds
 200 juhdesß tabtu no juhmallas. Winsch irr
 lohti ehdeligs un no leela stipruma. Tahdi seemeta
 lahßschü jau irr fakerti, furri lihds 1 tuhft. 200
 mahrz. irr swehruschü. Kuggineeki, kas pa seemeta
 leddus-juhru irr braufuschü, mums par seemeta lah-
 tscheem daschadus stahßus teiz. Weena lahßschu-
 mahtite ar diweem lahzeneem tikke no kahdeem ap-
 bruunoteem matrohscheem leddus-kalnös trenkata
 (dsennata) No eefahluma wianna fawus behrnus
 zaur to us schiglatu skreeschanu muddinaja, ka patti
 papreeßschü skrehja, aißween pehz saweem behrneem
 atpaffat skattidamas. Bet kad tee behrni tik ahtri
 ne swehje skreet, ka wianna gribbeja, un eenaidneeki
 jau tuwu klahßt bija, tad wianna darbojahß us zit-
 tadu wißi behrnus us preeßschü dabbuht; wianna
 tohs tikmehr us preeßschü stumme, kamehr wianus
 no eenaidneeku paffat dshschanas bij isglahbußi.
 Tee matrohschü no kahda kugga lifke walliwehra
 spekki us ugguns, ka warretu trahnu kaußeht; te
 us reis peeskrehje lahßscha mahtite ar diweem behr-
 neem, nonehme spekki un to aprihje itt kahrigi.
 Matrohschü nehme plintes rohla, noschahwe tohs
 diwus lahzenus, un paschu mahtiti stipri eewainoja.
 Mahtite faplehße spekki gabbaldß un nolikke tohs
 lahzeneem preeßschä, un kad wianna redseja, ka tee
 ne gribbeja ehst, lifke wianna fawas feltas drihs us
 weena drihs us ohtra, un gribbeja wianus zaur
 waimanadameem flanneem mohdinahß. Kad ta
 walti bij nopuhlejusees, gahje wianna prohjam, bet
 greeßchs atkal drihs atpaffat un laißija fawu behrnu
 wahtis. Kad ta mannija, ka tee bija nomirruschü,
 greeße ta fawu galwu us kuggi, un blahwe breeßmi-
 gä balßi. No jauneem schahweneem trahpita, ta
 arri lihdsaks saweem behrneem kritte pee semmes un
 bija noht. Seemeta lahziß redseja weenu seemeta
 funni gußkam ne tahß no weena zauruma, kas eefsch

leddus bij. Gribbedams funni rohkâ dabbuht, peldeja lahziis us zaurumu. Sunn pamannijis lahzi, dewahs uhdeni; bet lahziis winnam dsinnahs pakkaf, fagrahbe to paschu, un winnu apeshde us leddus. Rahds wallswehrs sweijnceks gribbeja weenu seemeka lahzi eeffsch wangahm fanemt. Winsch liffe wangas eeffsch sneega, un us wangahm uslikke wallswehra spekki. Drihs bij weens seemeka lahziis klah, kas ta spekka faldu fmarfchu no tablenes bij sa-ohdis. Winsch redseja fawu gahrdu kummofi, peegahje klah uu winnu nehme muttê. Bet kad pa to starpu winna lahja zaur isflihdeschannu wangas strikkôs bij eetinnusees, winsch nomette fawu laupijumu, attaisijahs ar ohtru lahju no wangahm wallâ, nehme tad atkal fawu kummofi muttê, un gahje lehnem prohjam. Kad to pirmu gabbalu bij apeshdis, winsch atkal atpakkaf nahje, tapehje ka us wangahm jau zits spekka gabbals bij uslikts. Lahziis nostumme wangas pee mallas, un aisnesse ohtru reis fawu gahrdu kummofi. Wangas tilke trefchu reisi usliktas, bet tâ, ka, ja lahziis nahktu pehje spekka, teescham no wangahm ne warretu wallâ tift. Ne bij ilgi, redsi, tad lahziis atkal bij klah, un fuggineeki jau eepreefsch par fawu laupijumu preezajahs. Bet lahziis bij gudraks, nekâ winni dohmaja; winsch to weetu apohschajaja wifsapfahrt, tad to sneegu ar fawahm lahjahm nolassija, un kad winsch to weetu pamannija, fur strikki appafsche sneega bij likti, tad winsch arri tohs pee mallas bihdija. Kad tâ wissu bij padarrijis, panehme winsch spekki un aisgahje. Fuggineeki til no pakkafas noskattijahs. R. U.

Kâ nahkuse, tâ isputtejuse.

Rahda muischas peena-meita bij jau dauds gad-dus ar peenu us Zalgawu braukuse, un to paschu

katru reis pee kahdas uppites, pahf kurre winnas zeffsch gahje, ar uhdeni faskallojuse, gribbedama zaur uhdens peeleschannu peena mehru waitoht un tâ pelnu dsiht; bij arri labbu malku rubtu, silberscheinu, ir pat imperialu ar laiku eekrahjuse. Kâ kates, kam til dauds mas naudas irr, drihs par baggatu isdaudsinahts tohy, tâ arri bij ar scho meitu; jo to turreja par turrigu, un puischu raddahs papilnam, kas pehje meitas prezeja, tihkodami pehje naudas. Beidsiht ta arri sneedse weenam no scheem naudasgehgereem fawu rohku. Kahsas bij noruunatas, wajadseja daschadu leetu preefsch kahjahm eepirkt, un tapehje nu meita brauze us pilfatu un apnehmahs nu beidsamo reis pilfatneekem, preezadamees ka ta drihs seewa buhschoht, tihru nefaskallotu peenu west. Pee pasihstamas uppites notikkufschai nahkt tai prahtâ launa kahrdinaschana — atkal uhdeni pee peena leet. Gefahkumâ gan to ne gribb darriht, jo bij apnehmusees schoreis pilfatneekem tihru peenu nowest; — bet ta irr par nespehzigu, kahrdinaschana prettim turretees, apturr sirgu un leezahs pee uppites, ar stohpu uhdeni finelt. Bet reds! tē noschulht ar netaisno naudu pilditais maks, ko ta ais schnohres pee lakla bij peekabruse, un eekriht uhdeni! Meita nu waimanadama schnaudse rohkas, melleja un baddija ar kohku pa uppes dibbenu, bet nauda bij pagallam! ta bij tanni paschâ uhdeni, no kurra ta bij nahkuse, arri isputtejuse. Lihds ar to mantu isputteja arri mantu lahrigais bruhthans. Warr redseht, ka netaisna manta auglus ne nefs. Kaut no scha pateessiga notikkuma daschs peenapuisis un dascha peena-meita sew nemtohs mahzibu un apdohmatu, ka teem tahda zaur netaisnibu eedsihtha nauda ne warr fwehtibu nest, bet ka — kad arri ne schahdâ wihsê, no ka tee gan zaur scho notikkumu pamahziti fargasees — tai ja-isputt.

—ld.

B r i h w d r i k k e h t.

No juhmallas-gubernements augstas waldischannas pusses: Collegienrath G. Blaesé, Censor. Zalgawâ, tai 9. Maij 1861.

No. 80.



XLIV. Par Deewa walstibu paganu
starpâ.

11. Uwrikas wakkara-puffes malla.

(6)

(Stattees Nr. 9.)

Tapat tas Kungs arri swehtijis to darbu, fo Metodistu draudses missionari usnehme wiinnâ jaw wirsâ peeminnetâ weetâ Calenderu pilfatâ Kap-Kohst, kur zittahrt Kwakwa bij eefahjis strahdaht. Jaw no 1822tra gadda tas Calenderu Gubernaters, deewabihjigs zilweks, preeksch Mohru jaunekteem fkolshu bij apgahdajis, kur Bihbelê lassija un mahzijahs. Zitti no scheem jaunekteem no fw. Garra pamohdinati fawâ starpâ eezehle beedribu, ka kohpâ Bihbelê lassitu un zits par zittu atgreeschanohs Deewu peeluhgtu. Weens no scheem kahdu deewabihjigu Calenderu fugga kapteini usluhdse, ka tas winneem pahrewestu kohdas jaunâs testaments. Par scho leetu tas kapteine Calantê tai Metodistu draudsei stahstija, un schi nu ar preeku apnehmahs ne ween schihs jauwas testaments, bet arri Deewa wahrdu tulku winneem fohlht. Tas bij missionars Danwels, fo tas pats kapteine 1834 gad. bes malkas pahrewedde us Kap-Kohstu. Schis gan pee teem Mohreem atradde labbu prahtu, bet arri pehz gadda nahwi. Tee no winna kristiti Mohri pateikshanas un lugshanas grahmatu nosuhstija Calantê pee Metodistu draudses, lai winnus ne atstahjoht, un ta draudse fazzija: „Muhfu augstaigs meisteris gan fawus darbineekus eeleek kappâ, bet fawu darbu winsch taf us preekschu dsenn.“ Tahdâ tizzibâ 1836tâ gad. Metodisti atkal diwi jaunus missionarus turp nosuhstija. Schee wehl atradde 100 dwehseles, kas bij pee kristigas tizzi-

bas atgreesstas tappuschas un gohdam bij turrejschees arri bes ganna, un drihs wehl 56 pee-auguschus zilwekus un 9 behrnus zaur kristibu warreja peenemt pee tahs draudses, kas wiffi ar fawu deewabihjigu dschwoschanu parahdija, ka tas Kungs winnu strdis ar fawu fw. Garra pamohdinajis. Bet arri schee diwi missionari par 1½ gaddu abbi nomirre. Bet jaw zits atkal winnu weetâ bij atnahjis, kas to atstahtu druwu warreja kohpt. Tas bij missionars Preimanns, ka mahte patte bij no Mohru tautas, un kas Calantê bij usaudsinahs un mahzihts. Schis 1838tâ gad. Kap-Kohstâ atnahze; tai paschâ gaddâ jaw nomirre winna seewa. Tomehr winsch ar drohschu prahtu un stipru tizzibu usnehme fawu darbu un tas Kungs to par brihnumu swehtija. Draudse augtin auge, jaunu fkolshu waijadseja eezelt, un 1839tâ gad. atkal diwi missionari winnam paligâ nahze, jaw warreja arri no pascheem Mohreem zittus par paligeem nemt pee draudses kohpschanas un zaur scho un wehl zittu missionaru paligu ta draudse arween wairaf stipri-najahs. Daggad tur 10 missiones stanzias un 20 kristigas fkolshas, un wifs draudses skaitlis taggad jaw lihds 3 tuhst. dwehselehm.

Peeminnamâ wehl, ka Preimanns 1839tâ gad. arri usdrihstehjâs leelu Afchantu walsti apmekleht. Behz dauds puhliuu winsch nahze lihds scho paganu galwas pilfatam, Kumassi ar wardu, un paschu to nitnu Aehninu peelabbinaja til tahl, ka tas palahwe tai pilfatâ missiones stanzii eetaisht. Preimanns pats Calantê pahrnahjis, tohs missiones draugus ar faweem stahsteem tâ pamohdinaja, ka tee ar dauds beedreem winnu atkal us Uwriku atpakkal suhtija. Bet tikko schee peelaide pee schahs juhmallas, tad tas nahwigs drudsis arri teem jaunem atnahzejeem uskritte, un weens weenigs liklai

dshws palikke, Tschepmanns. Schis lihds ar Preimannu nonahze Kmasses pilfatâ. Tschepmanns tur nu palikke, bet jaw pehz gadda winnam faslimuscham waijadseja atpakkat greeftees us Gulanti. Bet taggad winsch atkal sawu darbu irr usnehmis un ar leelu fwehtibu turpat strahda. Tas paganu Rehninsch to stipri aisstahw, il fwehtdeenâs winsch Deewa wahrduus tullo, ka daudskahrt, kad pa leels fauschu pulks fanahl, basnizina ne warr fa-eet, winsch ahra spreddiki teiz. Winnam arri ne leedse pascha Bantanas pilfatâ ee-eet, ko schee Mohri par fwehtu pilfatu turr, un wehl tahkal lihds Gabines pilfatam, kur ta Rehnineene dshwo, 5 juhdses no Kameffes pilfata un wehl pee kahda warrena wirsneeka Bakmai-Dsai. Tê Tschepmanns cetaisija wehl jaunu missiones stanziu. Kahds jauns zilweks no Rehnina zilts wisseem laudim redsoht sawu deewekli ugguni eemette un kad weens no winna raddeem bij mirris, winsch ne pakahwe wifs zilwekus uppureht, ka tas zittahrt scho paganu eeradums. Pats wirsneeks tapat darrija ka schis jauneklis un pascha fwehta Bantanas pilfata wirsneeks sawus 5 behrnus missiones flohla nodewe, fazzidams, ka winsch saweem deewelkeem ne ustizzohht wairs. Tomehr leelu Aschantu walsti wehl daudi paganu tumfibas. Tschepmanns stahsta, ka par 4 mehnescheem weenâ Kumassu pilfatâ 800 zilweku teem deewelkeem irr uppureti. Bet paldees Deewam gruhst karfch, kas gribbeja zeltees stary Aschantu tautas un Calendereem, zaur ko tas missiones darbs gan gluschi buhtu ispohstihst tappis, patlabban apurrehts, un ta warram zerreht, ka tas Kungs pee scheem paganeem jo deenas wairaf sawu spehzigu wahrdu par fwehtibu parahdihâ.

Nahkamâ reisê ar Deewa paligu dsirdefim, ka tas missiones darbs turpatt Awrikas wallara-puffê wehl zittâs mallâs isweizahs. Or.

Nehgera puisens.

Nabbags Nehgera puisens, kas peederreja kahdam wehrgu turretajam, bij dsirdejis, ka tuwumâ kahds missionaris effoht un tas no Jesu Kristu stahstohht, par ko labprahl gribbetu dsirdeht. Bet ka nu turpu tift, jo kad winnu kungs to eeraudistu, tad jau sitteni gattami. Taf nodohmaja puisens kahda wallara aiseet; bet kad nu tas zelsch ittin tuwu pee kunga mahjahm gaxram gahje, tad ee-

raudsija winnu pee lohga un fauze: „Kur tu eesi?“ Nabbags puisens greefchahs drebbedams atpakkat un teize: „Es gribbeju no-eet un dsirdeht kur missionari spreddiki teiz.“ „Woi pateesi gribbi no-eet? nu tad es tew fallu, ja ween tu eesi, tad tiks fehds eeslehgt un dabbusi 30 pihzfas sitteenu. Woi tu dsirdi.“ Ar nolaisstahm azzim atbildeja puisens: „Bet es stahstischi tam augstam kungam.“ — „Kurram kungam,“ prassija kungs, kurru tu dohma?“ „Es teifschu tam augstam debbes un semmes Kungam, kad mans kungs us man dufmigs irr, ka es eemu winna wahrdu klausihht.“ Us scho atbildeschanu kungs nu palikke ta ka apkaunehst, nogreefees teize: „Nu tad eij un klausies.“ Puisens prezigs noskrehje us fa-eeschanas nammu. Bet nu tas wehrgu kungs palikke ta ka nemeerigs sawas dohmâs, jo winnam lihds schim tas ne bij wehl prahâ nahzis, kad wehl arri pahr winnu weens kungs irr, kas winna darbus sijn, par kurreem weenteis buhs atbildeschana jadohd. Ta nu winsch dohmaja un arri ne dohmajohht nogahje us fa-eeschanas nammu, bet ta ka bailigs un ne gribbedams, lai zitti redsetu — bet taf kahrodams sawai dwehselei firdsmeeru atrast, nogahje nn eestahjâhs kahda laktina kur winnu nelas ne redseja. Ta nu winsch usmannigi klausijahs missionara (Rischnera) wahrdu, kas spreddiki fazzija no Jahua 21, 16. Simanni Joanni woi tu manni mihlo? un patlabban tohs wahrduus runnaja: Wartbuht arri schê buhs kahds, kas us scheem wahrdeem warr atbildeht? Woi naw Nehgeru wehrga schê, kas to Kungu Jesu Kristu ta mihle. Woi naw, kas schê apleezeenahht warretu? Bahraemts no firdsprekla un ar kuffinatu firdi ne warreja nabbaga puisens ilgaki firdi sawu wehleschanu paturreht, uszehlehs no benka un rohkas pazeldams ar affaru pilnahm azzim sahje runnahht „Ja Massa! schê irr weens; es tas esmu, es mihleju to Kungu wiffu kuugu, es mihleju winnu no wiffas firds.“

Par tahdu negaidamu wahrdu sahle wiffi klausitees un skattitees, bet winna kungs wehl wairaf par sawa wehrga drohschu firdi brihnotees, un ta nu pahrdohmadams tohs stiprus un mihlus spreddika wahrduus, us mahjahm aisgahje. No ta laita palikke kungs par ihstenu Kristus draugu, jo vapreefsch gan bij kristitu wahrdu neffis, bet to darbu un tizzibas truhle. Ta nu palikke pawiffam zittahds,

weenš jaunš zilweš — un puifens — kà gan ik-
latš warreš dohmaht, to Kungu wairš ne at-
stahje, bet palikke ihstens Kristus draugs un mihfo-
tais. — Nu mihlais lassitajs, kà tad ar tewi? woi
tu arr til drohfchi warri teikt us Deewu, kà schis
Nehgera puifens: „Kungs es tewi mihleju no wis-
fas firšs?“ D. P.

Jaunas sinnas.

Wahzemé Ermannburgas zemà nab-
bags wandersellis eegahje kohrteli luhgtees. Lau-
tini sweschineeku mihligi usnehme un tam labpraht
arri ehdeenu un dsehreenu pasneedse. Us galda bij
arri Ermannburgas missiones lappinas. Neisneeks
tahš lassija ar leelu preeku. No rihta prohjam ee-
dams, pateizahš fainneekam par nahts-mahjam
iswille no fawas labbatas 7 graschus un luhdse,
tohs Armfa mahzitajam preeksch missiones nodoh-
doh. Ar affaru pilnahm azzim sweschineeks saz-
zija: Labpraht buhtu wairak dewis; bet ta jau irr
wiffa manna nabbasiba. — Kahda augsta un bag-
gata kunga dehs, 8 lihds 9 gaddus wezs sehns,
atrafstija Ermannburgas mahzitajam Armfam tahdu
grahmatu: Zeenigs, mihlais mahzitajs! Zums
atsubtu simš dahlderus preeksch teem nabbageem.
Peenemmeet scho dahwanu mihligi un peeminneet
manni fawàs Deewa luhgschanàs.

Leipzigas Luttera missiones beedribu eezehle
1836tā gaddā. Par pirmo missionari aisdubtija
Kordes 1840tā gaddā us Rihta-Indiu. Taggad
irr tur tur schai beedribat 14 missionari us 8 lee-
lahm un dauds masahm stazionehm. Trankebares
pilsatā irr skohla eezelta, kur lihds schim kahdi 100
pagani par skohlmeisterem un missionaru paligeem
ismahziti. 5 tuhst. pagani jau kristiti, kas eeksch
200 weetahm dshwo. Par wiffu scho apgabbalu
staiga missionari apfahrt laudis mahzidami un kri-
stidami.

Turku semme. Amerikas leela missiones
beedriba pee Turkeem itt stipri darbojahš, lai tee
par Kristus tizzigeem paliktu. Gandrihs itt wiffōš
leelakōš Turku pilsatōš jau missionarus atrohn ar
kahdu pulzinu kristitu zilweku. Wairak us seemela
puffi strahda Calenderu missionari, kas Suhdus
pee Ewangeliuma aizina. Atkal eeksch Bulgarias
irr missionari, kas par Ewangeliuma beedribu sau-
zahš. Schee arri jo ruhpiigi publejahš un dauds

kristigas tizzibas grahmatas Turku un Calenderu
walodā apgahda.

Awrika. Missionaris Schulenburgis — kas
Awrikā strahda — Armfa mahzitajam tā raksta:
Ar Deewa schehligu paligu esmu skohlu eerikfejis,
kur taggad meitenes mahzu. Weena no schim —
kahda leelunga meitina — itt usmannigi mannus
wahrdus klaušjahš un wiffas leetas jo labbi ee-
wehroja. Warreju drihs nomanniht, ka sw. Gars
pee winnas jo spehziigi darbojahš. Mahte fahke
meitu prašiht, ko schi gan skohlā darroht un ko
tur labbu mahzotees. Meitina atteize: „Nammir
mihka, ar mahzischanohs ween gan mannim ne
peetiks, man arri wajag kristitai tapt, zittadi ne
warru swehta palikt un tadeht labpraht wehlohs
kristigu tizzibu peenemt. Mahte schoš wahrdus
dshdejusi, palikke jo pifta un fawu meitu nescheh-
ligi fitte un dausija. Bet meitina zeeti pee fawas
apnemšchanahš palikke. Arri tehws fawu behrnu
jo bahrgi kuhla, bet kà ne warreja tā ne warreja
meitinas prahtu pahrgrohšiht. Tehws draudeja to
aisdšiht prohjam, bet winna par to ne baidijahš.
Meitina til neschehligi fofista ne warreja labbu
lauku skohlā nahkt. Kad bija wessela palikkusi, tad
ar jo leelu preeku skohlā un basnizā nahze un ahtraki
ne rimme famehr kristigā tizzibā bij usnemta.

Tas Kungs irr mans gans.

Ihbadanas pilsatā (Awrikā) peenehme jaunš pa-
gans kristigu tizzibu un labpraht wehlejahš scho
dahrgu mantu arri saweem brahseem pasneegt.
Missionars Zuderers winnu eeksch tizzibas leetahm
un zittahm sinnaschanahm pamahzija un sawā nam-
mā skohlu eerikfeja, kur winnu par skohlmeisteru
pee Nehgeru behrneem eezehle. Atnahze arri labba
un gohdiga feewina skohlā. Schi jo usmannigi
klaušjahš, ko skohlmeisters behrneem no Deewa
wahrideem mahzija. Winna usnehme to wahrdu
ar tizzibu un listahš kristitees. Bet nu tai bij arri
dauds jazihnahš prett fawu raddu un draugu us-
mahlschanahm. Kahdureis atnahze feewina pee
skohlmeistera itt behdiga un noskummusi un tam
fawu krustu fuhdseja: Esmu jau wezza, wahja see-
wina; to gan sinnu, ka tas zeksch, ko juhs man
rahdijat, ka schis irr tas neenigais, kas aisdwehd
us muhschigu dshwofschanu. Bet manni draugi

nu raddi man jo warreni mahzabs wirsü un fakka, fa fchi un ta nelaine man notiffchoht, tadeht fa fawus tehwu-tehwu deemus atstahjoht. Par to man lohti bail, fa tee manni paganu tizzibâ attal ne atrahvj. Woi gan Deews manni usturrehs un pasargabs? Woi winsch mannim jo prohjam to zellu rahdihs, par kurreu debbes waltstibâ warru eestiki? Us tam skohlmeisters atbildeja: Klaussees, see-wia', fo tew teiffchu: Deews gribb un warr tewi pasargabt prett wiffahm wiltigahm uemahfchannahm, ja tu tiffai wiinam ustizzi un wiinu pee-luhds. Kad tu fahdâ wakkara muhsu missiones nammâ atnahktu, tad tu fchê jauku lampu redsetu, fo muhsu baltais skohlmeisters no Enlan-tes atweddis. Winsch to if wakkara eededfina un preefchnammâ us galdu noleek. Lai gan daschureis wehisch puhfch jeb aplahrt ffradadamas muschas, knischti, taurini wiinu gribb isdschst, tomehr tee to ne warr. Jo lampai irr uslikts wirsü smuks glahschu jumtinsch par apseggü. Nu, mihta see-wina! Woi tu ne effi fchai lampai lihdsiga? Urri tawâ dwehselê irr Deewa sw. Gars tizzibas swezzili par pestifchanu un glahbschanu eededfinajis. Te nu nahk tawi eenaidneeki un to gribb isdschst. Bet tas winneem ne isdohsees. Deews irr taws fargß un patwehrums. Un ar wiinna paligu fchi swezzite

tawâ firdi jo deenas gaischakt degg, lai arri eenaid-neeki aplahrt tewi traffo. Ustizzi tiffai tawam Deewam un ne behda par zittu neneeka! Ko gan zilweki tewim warretu darriht?

Seewina aigahje eestiprinata un jo lihgfma us mahjahm. Wiltineeki un fahrdinataji pee wiinnas neko ne paspehje, bet wiinna lihds gallam jo stipri pastahweja fawâ tizzibâ.

Sluddinaschanas.

Kas fche waffar 6 lihds 8 jaunus dschwäs stirnas, wifslabbaki gadda wezzas, un stary furrabm 2 ahfchi irr, warr sagahdabt un tabs gribb pahrdohht, tas lai tadeht, jo abtrati jo labbaki peeteizahs pee zeeniga kapteina un meschakunga von Wardenburg, Sahmusemmê. (Arensburg, Insel Desel.) 1

Sawu ammatu labbi faprasdams pikkeers, kam labbas attestates irr, warr labbu deenesu dabbuht, un tadeht lai peeteizahs pee zeeniga kapteina un meschakunga von Wardenburg, Sahmusemmê. (Arensburg, Insel Desel.) 1

Gohdigs prezzejees wihrs, (tam irr behrni, bet tee jan wiffi usanguschti), kas sawu ammatu faprhoht un labbas attestates warr usrahdiht, melle teefas ffrühwera jeb pagasta (nowadda) skohlmeistersa weetu. Klachtakas sinas par wiinu warr dabbuht Jelsgawas Latweefchu Awifchu nammâ. 2

Rabbibas un prezzu tirgus Rihgâ tai 6. Maiji un Leepajâ tai 6. Maiji 1861 gaddâ.

M a f f a j a p a r:	Rihgâ.		Leepajâ.		M a f f a j a p a r:	Rihgâ.		Leepajâ.	
	R.	R.	R.	R.		R.	R.	R.	R.
1/3 Tschetw. (1 puhru) rudsu 210 lihds	2	15	2	15	1/2 puddu (20 mahrz.) dselses	1	—	1	10
1/3 " (1 ") kweefchu 325 —	3	50	3	50	1/2 " (20 ") tabaka	1	25	1	40
1/3 " (1 ") meefchu 180 —	1	90	1	90	1/2 " (20 ") schlihtu appinu	—	—	—	—
1/3 " (1 ") ausu . 130 —	1	35	1	16	1/2 " (20 ") schab. zuhlü gaff.	2	60	—	—
1/3 " (1 ") firnu 250 —	2	75	2	20	1/2 " (20 ") frohna linnu	2	70	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudsu mil.	2	15	2	10	1/2 " (20 ") bracka linnu	1	45	1	20
1/3 " (1 ") bihdefet. 270 —	3	—	2	80	1 muzzu linnu fehflu . . . 6,50 lihds	7	—	—	—
1/3 " (1 ") " kweefchu mil.	4	60	4	—	1 " silku . . . 14, —	14	50	13	—
1/3 " (1 ") meefchu putram.	2	90	2	50	10 puddu farkanas fahls . . .	5	—	4	60
10 puddu (1 birfawu) feena . 350 —	4	—	—	—	10 " baltas rupjas fahls	5	—	4	60
1/2 " (20 mahrz.) sweesta 395 —	4	10	4	—	10 " " smalkas " . . .	5	—	4	60

Leepajâ atnahkuschti: 97 fuggi. Isgahjuschi: 96 fuggi.

W r i h w d r i e k e h t.

No juhrmallas-gubernements augstas waldischanas pusses: Collegienrath G. Blaesé, Censor. Jelsgawâ, tai 9. Maiji 1861.